

บทที่ ๔

การกระทำรัฐประหาร

ผู้ก่อการรัฐประหารส่วนใหญ่เป็นนายทหารนอกประจำการ เริ่มแรกบรรดาผู้ก่อการต่างคนต่างคิดทั้งหมดมี ๔ กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีพวกพ้อง เป็นของตนโดยเฉพาะไม่เกี่ยวข้องกัน ทั้ง ๔ กลุ่มมาพบปะและรู้ความประสงค์ซึ่งกันและกันเมื่อตอนแสวงหาสมัครพรรคพวก จากนั้นจึงสามารถทำงานร่วมกันเป็นคณะเดียวกัน ด้วยเหตุผลที่ว่า ประการแรก เป็นทหารบกด้วยกัน ประการที่สอง ส่วนมากรู้จักกันสมัยเป็นนักเรียนนายร้อย และประการสุดท้าย มีวัตถุประสงค์ประสงค์ร่วมกัน ผู้ที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสายต่าง ๆ ในคณะรัฐประหารได้แก่

๑. สายพลโทผิน ชูณหะวัณ เป็นหัวหน้า

พลโทผิน ชูณหะวัณ จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยทหารบก รุ่นเดียวกับจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ในสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง ๒๔๗๕ มียศพันตรี เป็นหัวหน้าทหารฝ่ายเสนาศึกษา ประจำกองพลที่ ๒ จังหวัดปราจีนบุรี ผู้บัญชาการกองพลใช้ใหม่สืบข่าวที่กรุงเทพฯ จึงถูกนายทหารผู้ก่อการในคณะราษฎรสอบสวนในข้อหาจะทำปฏิวัติซ้อน แต่ได้รับการปล่อยตัวไป เมื่อเกิดสงครามอินโดจีน ไก่ดำรงตำแหน่งรองแม่ทัพกองทัพภาคอีสาน และต่อมาเป็นผู้บัญชาการกองพลที่ ๓ (นครราชสีมา) สังกัดกองทัพพายัพนำทหาร เข้ายึดเมืองเชียงตุงสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา เมื่อสงครามยุติลงถูกปลดเป็นนายทหารนอกประจำการอายุ ๕๖ ปี ในสายนี้พันเอกเผ่า ศรียานนท์ นายทหารนอกประจำการบุตรเขย เป็นผู้ช่วย พันเอกเผ่า ศรียานนท์ เคยเป็นนายทหารคนสนิทของจอมพลแปลก พิบูลสงคราม

๒. สายนาวาอากาศเอกกาจ กาจสงคราม (เทียน เกงระคมยง) เป็นหัวหน้า

นาวาอากาศเอกกาจ กาจสงคราม จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยทหารบก เขาร่วมในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ๒๔๗๕ และเมื่อพระยาพหลพลพยุหเสนาเป็นหัวหน้ายึดอำนาจทางการ

๑ ว.ช. ประสงค์ (วิชัย ประสงค์), ปฏิวัติประหารและกบฏจลาจลในสมัยประชาธิปไตยแห่งประเทศไทย (พระนคร : โรงพิมพ์บริษัทธุรกิจ จำกัด, ๒๔๘๒), หน้า ๑๒๘

เนื่องจากรัฐบาลชุดพระยามโนปกรณนิติธาดาอีกครั้งหนึ่ง ก็ได้มอบหมายให้นาวาอากาศเอก กาจ-
สงคราม กับ นายทหารจ่าหนึ่หนึ่งนำจดหมายไปแจ้งแก่พระยามโนปกรณนิติธาดาเพื่อให้รัฐบาลได้ออก
สมัยกบฏบวรเดชได้ทำการรบกับฝ่ายกบฏที่ตอนเมืองไค้รับบาดเจ็บหูกิจการข้างหนึ่งจึงเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย
เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๒ ก่อนสงครามได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีและระหว่างสงคราม
เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังในคณะรัฐบาลชุดจอมพลแปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี
แต่ต่อมาได้ลาออกจากตำแหน่ง เคยชวณนายปรีดี พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์หนีออกไปทาง
ชายแดนด้านประเทศพม่าเพื่อจัดตั้งรัฐบาลอิสระนอกประเทศ แต่ต้องเลิกสมแผนการเพราะไม่แน่ใจว่า
จะเล็ดลอดการตรวจตราของญี่ปุ่นไปได้ นาวาอากาศเอก กาจสงคราม จึงได้เดินทางผ่านอินโดจีน
ไปยังประเทศจีนอย่างลับ ๆ แต่ผู้เกี่ยวข้อง หลังสงครามเป็นนายทหารนอกประจำการและเป็นสมาชิกพรรค
สภา อายุ ๕๗ ปี

๓. สายพันโทกาน จ้างภูมิเวท (จ้าง ศิวะแพทย์) เป็นหัวหน้า

พันโทกาน จ้างภูมิเวท จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยทหารบก เข้าร่วมในการ
เปลี่ยนแปลงการปกครอง ๒๔๗๕ เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนประเภทที่ ๒ เคยดำรงตำแหน่งชาหลวง
จังหวัดต่าง ๆ อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ ผู้อำนวยการโรงงานยาสูบ หลังสงครามเป็นนายทหารนอก
ประจำการ และเป็นสมาชิกพรรคสภา อายุ ๔๔ ปี สายนี้มีร้อยเอกขุนปริชารณเสถียร (เลื่อน ปรีชาแจ่ม)
เป็นผู้ช่วย ร้อยเอกขุนปริชารณเสถียร จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยทหารบก เป็นนายทหารช่าง
ประจำกองพันทหารช่าง นายทหารคนสนิทเจ้ากรมพลาศิการสนาม สมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา หลัง
สงครามถูกปลดเป็นนายทหารนอกประจำการ

นายฉันทนา (มาลัย ชูพินิจ), X.O. Group เรื่องภายในขบวนการเสรีไทย (พระนคร :
โรงพิมพ์ไทยพานิช, ๒๔๘๕), หน้า ๔๖ - ๔๗

๔. สายพันเอกสวัสดิ์ สวัสดิ์ภักดิ์ เป็นหัวหน้า

พันเอกสวัสดิ์ สวัสดิ์ภักดิ์ จบการศึกษามาจากโรงเรียนนายร้อยทหารบก เคยดำรงตำแหน่ง
จากกรมยุทธโยธาทหารบก เป็นหัวหน้าสายคนเกณฑ์ที่เป็นนายทหารประจำการ คือ เป็นเจ้ากรมเกี่ย
กายนทหารบก อายุ ๔๘ ปี สายนี้มีพันเอกสถิต สถิตยุกุฎการ เป็นผู้ช่วย พันเอกสถิต สถิตยุกุฎการ จบ
การศึกษามาจากโรงเรียนนายร้อยทหารบก เคยร่วมคณะทูตไทยไปเจริญสัมพันธ์ไมตรีที่ประเทศญี่ปุ่นเพื่อ
เจรจาเรื่องคืนแคว้นอินโดจีน เป็นนายทหารประจำกรมเสนาธิการ อายุ ๔๗ ปี

✓ การประชุมปรึกษาหารือของคณะรัฐประหารไม่ได้กำหนดสถานที่ประชุมโดยเฉพาะ เมื่อมีเรื่อง
อะไรก็มักชวนกันนั่งรถยนต์ปรึกษากันตามทาง คณะรัฐประหารตกลงกันมอบให้จอมพลแปลก พิบูลสงคราม
เป็นหัวหน้าคณะรัฐประหาร โดยให้สายพลโทผิน ชุณหะวัณ และพันเอกเผ่า ศรียานนท์ เป็นผู้ติดต่อชัก
ชวน ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลที่ว่า คณะทหารผู้คิดทำรัฐประหารส่วนมากไม่มีบทบาททางการเมืองมาก่อน จึง
ไม่แน่ใจว่าทหารส่วนอื่น ๆ จะให้ความร่วมมือสนับสนุนหรือไม่ ตลอดจนความนิยมจากประชาชน ส่วน
จอมพลแปลก พิบูลสงคราม แม้ว่าในขณะนั้นไม่ได้ดำรงตำแหน่งหน้าที่บังคับบัญชา แต่เปรียบเสมือน
สัญลักษณ์ของอำนาจในหมู่ทหาร เนื่องจากเป็นผู้นำในวงการทหารมาเป็นเวลายาวนาน กล่าวได้ว่า
คณะทหารผู้คิดทำรัฐประหารมีอำนาจในทางกำลังอาวุธ (physical) แต่ขาดอำนาจในแง่ที่เป็น
สัญลักษณ์ (symbol) จึงต้องเชิญจอมพลแปลก พิบูลสงคราม มาเป็นหัวหน้า

พันเอกกิลป์ กิลป์ศรีชัย รัตนวราหะ นายทหารนอกประจำการ เป็นผู้รับหน้าที่ติดต่อระหว่างคณะ
ทหารกับจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ทั้งนี้เพื่อให้รัฐบาลสงสัย เพราะเหตุว่า พันเอกกิลป์ กิลป์ศรีชัย
รัตนวราหะ เคยเป็นเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมสมัยจอมพลแปลกเป็นรัฐมนตรี และเคย
เป็นเลขาธิการสำนักงานนายกรัฐมนตรีสมัยจอมพลแปลกเป็นนายกรัฐมนตรี และเมื่อจอมพลแปลกหมดอำนาจ

^๑ ว.ช. ประสงค์สิทธิ์, เรื่องเดิม, หน้า ๑๘๒

^๒ วอมพลผิน ชุณหะวัณ, เรื่องเดิม, หน้า ๘๕

^๓ X David Wilson, เรื่องเดิม, หน้า ๑๗๕

ทางการเมืองก็ไปมาหาสู่อยู่เสมอ ทั้งนี้การวิจัยไม่ระวางสงสัย คณะรัฐประหารยังได้ชักชวนทนาย
ทนายพล เอกอัครราชทูต อัครราชทูต ผู้บัญชาการทหารบก กับ พลตรีวีรวัฒน์ วีรวัฒน์โยธิน ผู้บัญชาการมณฑล
ทหารบกที่ ๑ ซึ่งควบคุมกำลังทหารในกรุงเทพฯ แต่ทั้งสองคนปฏิเสธ ในคานเงินทุนใช้จ่ายดำเนิน
งานนายบรรณาธิการ (บุญเกิด สุคันตาทน) อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงรายเป็นผู้ออก
เงินทุน

คณะรัฐประหารได้ตั้งวัตถุประสงค์ในการทำรัฐประหาร ดังนี้

๑. การกระทำรัฐประหาร เป็นการกระทำเพื่อประเทศชาติอย่างแท้จริง มิใช่เพื่อบุคคลใด
บุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ
๒. การกระทำรัฐประหาร เพื่อล้มล้างรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ แล้วสถาปนา
รัฐบาลขึ้นใหม่ เพื่อให้มีประสิทธิภาพเทอคุณ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประเพณีตามรัฐธรรมนูญ
อย่างแท้จริง
๓. การกระทำรัฐประหาร เพื่อเชิดชูเกียรติของทหารบกที่ถูกเหยียดหยามทำลายให้กลับคืนศักดิ์
เดิม และเพื่อปรับปรุงใหม่เกียรติและสมรรถภาพเข้มแข็งยิ่งขึ้น
๔. การกระทำรัฐประหาร เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องที่เสื่อมโทรมลงให้คงที่มีสมรรถภาพ
และแก้ไขการแทรกซึมทุจริตคคาคกรของประชาชนให้ถูกลง ให้ประชาชนได้ยุติกันดีตามสมควรแก่ฐานะ
ความเป็นอยู่
๕. การกระทำรัฐประหาร เพื่อจัดการสืบหาตัวผู้ร้ายผู้ลอบปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ และ
จัดการฟ้องร้องลงโทษตามกฎหมาย

---

๑ ว.ช. ประสังสิต, เรื่องเดิม, หน้า ๑๗๕
 ๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๗๘, ๒๐๗
 ๓ สัมภาษณ์จอมพลถนอม ชูณหะวัณ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๓
 ๔ ว.ช. ประสังสิต, เรื่องเดิม, หน้า ๑๗๐ - ๑๗๑

๖. การกระทำรัฐประหาร เพื่อกำจัดทักษิณคอมมิวนิสต์ให้สูญสิ้นไปจากแผ่นดินไทย เจริญพระ
บวรพุทธศาสนาให้สถิตถาวรสืบไป

คณะรัฐประหารได้ดำเนินการเรื่อยมาจนถึงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จึงได้มีการประชุมที่
บ้านของพันเอกสวัสดิ์ สวัสดิ์กรชัย ซึ่งอยู่ภายในบริเวณวังของสมเด็จพระมาตุจฉา ถนนพระราม ๖ ตำบล
ปทุมวัน ทรชนคร ที่ประชุมตกลงที่จะลงมือกระทำรัฐประหารโดยเร็ว เนื่องจากสืบทราบมาว่ามีผู้คิด
จะทำรัฐประหารหลายคณะ ร้อยตรีทองคำ ยิ้มก่าง ผู้ทำหน้าที่เป็นโทรศุภณัษยาม กำหนดให้เอาวันที่ ๘
พฤศจิกายน เป็นวันทำการ โดยอ้างว่า

"ได้ตรวจดูดวงชะตาของคนสำคัญโดยละเอียดถี่ถ้วนแล้ว เช่น ดวงชะตาของนายปรีดี พนมยงค์
พลเรือตรี ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ และพลเอกอู๋ อুদ্ধเดชจรีส ล้วนแต่เข้าสู่ดวงบาปเคราะห์ ส่วน
ดวงชะตาของจอมพล ป. พิบูลสงคราม และคณะผู้ก่อการรัฐประหารทุกคนล้วนแต่กำลังมีโชคดีเป็นศุภเคราะห์
แสดงว่าจะทำการใหญ่สำเร็จสมมโนรถ"

ผู้เข้าร่วมประชุมมีความปิติยินดีเห็นคล้อยตาม ถ้าพูดถึงในแง่ขวัญและกำลังใจถือว่า ร้อยตรี
ทองคำ ยิ้มก่าง "ได้ใช้วิชาโหราংশวัญของคณะผู้ก่อการเป็นอย่างดี"^๒ ต่อมาในวันที่ ๗ พฤศจิกายน
๒๕๕๐ คณะรัฐประหารนัดประชุมใหญ่ที่บ้านนายกมล พหลโยธิน แต่ต้องงดการประชุม เพราะสมาชิกคน
สำคัญ ๆ ไม่มาประชุม เนื่องจากติดราชการสาบานขง และได้รับแจ้งให้ทราบว่าพลเอกอู๋ อুদ্ধเดชจรีส
รู้เรื่องการจะทำรัฐประหาร และวางแผนจะจับกุม

ในวันที่ ๘ พฤศจิกายน ผู้ก่อการรัฐประหารประชุมที่ร้านค้ากรมเกียกกายทหารบก บริเวณ
กระทรวงกลาโหม โดยทำที่นัดกินเลี้ยงกันเนื่องในการเปิดร้านใหม่ แต่ขณะนั้นพลเรือตรีทหาร ข้าราชการ
กับพันเอกอู๋ พุทธเกษทรินได้มานั่งรับประทานอาหารในร้านด้วย จึงต้องเปลี่ยนที่ประชุมใหม่ที่กองพัน
ทหารม้าที่ ๑ รัชดาพระองค์ เวลา ๒๑.๓๐ น. เดิมนั้นคณะรัฐประหารตกลงจะลงมือทำการเวลา
๐๐.๒๐ น. แต่ต่อมาเมื่อที่ประชุมได้รับแจ้งว่าจะมีการจับกุมหลังเวลา ๒๔.๐๐ น. จึงร่นเวลากระทำ
การหลังจากเลิกประชุม ครั้นเวลา ๒๓.๓๐ น. คณะรัฐประหารเริ่มลงมือทำการตามแผนของ
นาวาอากาศเอกกาจ กาจสงคราม คณะรัฐประหารยึดกระทรวงกลาโหมเป็นกองอำนวยการ

^๑ ว.ช. ประสังสิต, เรื่องเดิม, หน้า ๑๔๔

^๒ ว.ช. ประสังสิต, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๕

มีบุคคลสำคัญ ๆ ประจำยุคคือ

- ๑) พลโทผิน ชุณหะวัณ
- ๒) นาวาอากาศเอกกาจ กาจสงคราม
- ๓) พันเอกสวัสดิ์ สวัสดิ์รณชัย
- ๔) พันเอกหลวงสถิตยุทธการ
- ๕) บุคคลอื่น ๆ ที่มีใ้ความคุ้มครองกำลัง

มีนัก เรียนนายร่อยทหารบก เป็นผู้รักษาการณ์^๒

การปฏิบัติการจับกุมบุคคลสำคัญฝ่ายรัฐบาล เพื่อนำตัวมาที่กองอำนาจการกระทรวงกลาโหม สายที่ ๑ มีพันโทกาน จ้างงภูมิเวท เป็นหัวหน้า พร้อมด้วยพันเอกเผ่า ศรียานนท์, พันโท ละม้าย อุทยานานนท์, พันโทเฉลิม พงศ์สวัสดิ์ นำกำลังทหารจากหน่วย ป.ต.อ. และจาก ร.๑ พัน ๒ ไปจับกุมนายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส ที่บ้านท่าช้างวังหน้า

สายที่ ๒ มีร้อยเอกขุนปริชาธรณเสฏฐ์ เป็นหัวหน้า นำกำลังทหารจากหน่วย ป.ต.อ. และ จาก ร.๑ พัน ๓ ไปจับกุมพลเรือตรีถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ ที่บ้านถนนราชวิถี

สายที่ ๓ มีพันเอกหลวงสถิตยุทธการ เป็นหัวหน้า นำกำลังทหารจากหน่วย ป.ต.อ. และจาก ร.๑ พัน ๑ ไปจับกุมพลเรือตรีสังวรณ์ สุวรรณชีพ ที่บ้านท่าบดบางกะปิ

การดำเนินการจับกุมไม่เป็นผลสำเร็จ นายปรีดี พนมยงค์ ได้ลงเรือหลบหนีไปขณะที่เจ้าหน้าที่ รักษาการณ์ที่บ้านกำลังยิงต่อสู้กับทหารที่มาจับกุม พลเรือตรีถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ ไม่อยู่ที่บ้านไปงาน บันเทิงของสายปัญญาสมาคมที่สวนอัมพร และได้รับแจ้งข่าวก่อนหน้าที่กำลังทหารจะไปถึงจึงได้หลบหนีไป ส่วนพลเรือตรีสังวรณ์ สุวรรณชีพ ก็ได้หลบหนีไปก่อนกำลังทหารจะมาถึง เช่นเดียวกัน

^๑ ว.ช. ประสังสิต, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๐ - ๑๕๔

^๒ ประวัติโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า อนุสรณ์ครบรอบ ๕๐ ปีบริบูรณ์ (พระนคร : โรงพิมพ์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, ๒๕๑๐), หน้า ๒๑๒

^๓ ว.ช. ประสังสิต, เรื่องเดิม, หน้า ๑๕๔ - ๒๐๐

ส่วนอีกคนหนึ่ง นาวาอากาศเอก กาจสงคราม พันโทถนอม กิตติขจร และนายประพันธ์ สิริกาญจน พรอมควนนักเรียนนายร้อยทหารบก ๒๐ คน ได้นำร่างรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๔๙๐ ไปให้คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ลงนาม คณะของนาวาอากาศเอก กาจสงคราม ได้ไปรับหม่อมเจ้าจักรพันธ์ เพ็ญศิริจักรพันธ์ กับหม่อมวิภา จักรพันธ์ เพื่อความสะดวกในการเข้าเฝ้ากรม ขุนชั้นนาทเรนทรที่วังถนนวิบูลย์ หลังจากกรมขุนชั้นนาทเรนทรไต่ถามพระนามแล้ว คณะของนาวา อากาศเอก กาจสงคราม ได้ไปหาพระยามานวราชเสวี ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์อีกคนหนึ่ง ที่บ้านถนนสาทรแต่ไม่พบ ฉะนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๔๙๐ จึง ขาดผู้สำเร็จราชการอีกคนหนึ่งลงนามจึงจะครบสมบูรณ์

หนังสือพิมพ์ พิมพ์ไทย ฉบับประจำวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ รายงานเหตุการณ์ ดังนี้

คนทำเนียบปรีดี

ประมาณ ๑ น.เศษ ของวันที่ ๕ รดเกราะ ๔ คันได้ขยับหน้าไปยังทำเนียบท่าช้าง เชิญตัว รัฐบุรุษอาวุโสปรีดี พนมยงค์ ออกมาพบ แต่ตำรวจรักษาการณ์ขัดขวาง จึงได้เกยกันขึ้นเล็กน้อย กระสุนปืนประจำรดเกราะถูกกำแพงเป็นรู ๕ - ๖ นัด แล้วรดเกราะก็ดับประทุหลุดเข้าไปในเขตต์ ทำเนียบ ปืนประจำรดเกราะยิงถูกตึกเป็นรูอีก ๔ - ๕ แห่ง แต่ไม่มีใครเป็นอันตราย คณะทหารสั่ง ให้ตำรวจยามปลดอาวุธแล้วเข้าพบกับนางพูนสุข พนมยงค์ เพราะรัฐบุรุษอาวุโสไม่อยู่ แต่มีบุตรจาก ปากคำชาวเรือซึ่งจอกอยู่ชายน้ำไกล ๆ ทำเนียบว่า ขณะเกิดการยิงกันหน้าทำเนียบนั้น นายปรีดีไต่ลง เรือหลบไปเสียก่อนแล้ว หลังจากเขาตรวจคนทุก ๆ หอง และพลเอกหลวงอดุลเดชจรส์ได้ไปถึง คณะทหารก็กลับ

หลวงข้าราชการ

ขณะเดียวกันเมื่อเวลาประมาณ ๒๓ น.เศษ ขณะที่นายกรัฐมนตรีถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์กำลัง
วาดควาดลายอยู่กับคู่เต้นบนฟลอร์สวนอัมพรในงานของสมาคมนักเรียนเกาสายปัญญา ปรากฏว่าไ้คนมึนคด
ผู้หนึ่งแต่งกายเรียบรอยเกินตรง เข้าไปหานายกฯ แล้วยื่นกระดาษแผ่นหนึ่งให้ เมื่ออ่านจบนายกรัฐมนตรี
มีสีหน้าเผือกไปเล็กน้อย และมีกิริยาอาการดูสับสนสับสนขึ้นขอตัวผู้สนทนาแล้วออกจากเวทีหายไป จน
กระทั่งมีคนกึ่งงไม่ใครพบตัว

ครั้นเวลา ๔.๕๐ น. ของวันที่ ๕ พฤศจิกายน พลโทผิน ชุณหะวัณ ได้ให้สัมภาษณ์ผู้แทนหนังสือพิมพ์
ณ ศาลาว่าการกระทรวงกลาโหมมีใจความว่า สาเหตุที่จะเริ่มกระทำการรัฐประหารก็เพราะว่าได้รับ
ราชการมาถึง ๕๐ ปี เมื่อถูกปลดเป็นกองหนุนแล้วก็ว่างงานสบายตัว เพราะได้บำนาญถึง ๕๐๐ บาท
และมีสองคนผัวเมีย ลูกเตาเป็นฝั่งเป็นฝาไปหมดแล้ว แต่มาโทรมนัสว่าบ้านเมืองเป็นอย่างนี้อยู่ใน
ภาวะเสื่อมโทรม จึงไม่สามารถทนดูได้ สำหรับจอมพลแปลกนั้น แม้ว่าจะเห็นไม่ตรงกันอยู่บ้าง แต่
ขอเทือกไว้เหนือหัว จอมพลเป็นนายกฯ มา ๔ ปีก็ต้องมีข้อบกพร่องบ้าง แต่ความเสียหายของจอมพล
ไม่ถึงแก่ลมหม ความดีที่ทำไว้ทำไมไม่อ้าง เมื่อเปลี่ยนรัฐบาลก็ไม่เห็นคิดขึ้น นับวันแต่จะทรุดโทรมลง
ไม่เคยมีในประวัติศาสตร์ของไทยที่พระมหากษัตริย์สวรรคตโดยจับอะไรไม่ได้ คนไทย ๑๔ ล้านคนยังป้อง
กันพระองค์ท่านไม่ได้ ผู้แทนเอาเงินไปให้ราษฎรแลกซึ่งไม่ใช่หน้าที่เลย เพราะมีเจ้าหน้าที่พร้อมอยู่แล้ว
คลังจังหวัดก็มี เจ้าหน้าที่เหล่านั้นไม่มีความสามารถหรือ ถ้าทำไม่ได้ทำไมไม่ไล่ออกไป แล้วผู้แทนแลก
กลับมาได้คน ตั้งองค์การสรรพหารเอาเงินมาแบ่งกันกินกำไรกัน พูดถึงชาวนานั้นเหลือทนไปทำนา
อยู่หนึ่งปีมันเหนื่อยยากแสนสาหัส ทางประเทศจึงจอบมาช่วยชาวนา แต่ผู้แทนกลับแข็งใจเอาไปขายพอกา
เสีย แล้วพอกาก็ไปเอากำไรกับชาวนาอีกต่อหนึ่ง เป็นการทำนบนหลังคน (จอมพลผิน ให้สัมภาษณ์
กวนน้ำตานองหน้า) จึงพร้อมใจกันเริ่มก่อการรัฐประหารทันที จะรอให้ราษฎรปฏิบัติเองไม่ไหวเพราะ
ราษฎรไม่มีความรู้ พวกที่รวมงานกันพิจารณาทุกคนแล้วข้อดีขลุ่ยจรีต กอนทำงานนี้ก็ได้สาบานต่อหน้า

กรมโฆษณาการ, "ข่าวโฆษณาการ" ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑๑ ประจำเดือนพฤศจิกายน ๒๔๙๐, หน้า
๑๐๕๕ - ๑๐๖๒

พระแล้วว่าจะไม่ออกนอกถิ่นนอกทาง เป็นอันขาด แต่พวกที่ร่วมงานนี้ก็ไม่รับรอรอยเปอร์เซ็นต์เต็ม เพราะ
 มากคนด้วยกันก็ต้องมีเสียบ้าง ไต่กำชับไว้แล้วว้ออย่าแก่งแย่งตำแหน่งกัน ไม่ใช่ทำงานให้ชาติแล้วเป็น
 เทวดาไปหมด ใครมีความสามารถทางไหนก็ทำกันไป เมื่อเสร็จแล้วก็ให้หวังตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหรือ
 รัฐมนตรีแต่อย่างใด เพราะเคยอยู่แต่บ้านนอก จะขอเพียงตำแหน่งทางทหารบกไว้ก่อนหนึ่งปีเพื่อป้องกันตัว
 ต้องการให้จอมพลแปลกมีโอกาสแก้ตัวอีกครั้งหนึ่ง คณะทหารได้ไปเชิญบุคคลสำคัญ ๆ ได้แก่
 รัฐบุรุษอาวุโส นายกรัฐมนตรี ผู้บัญชาการทหารบก และอธิบดีกรมตำรวจ แทนบุคคลเหล่านั้นหลบหนีไป
 หมด ที่ทำงานคราวนี้ทั้งทหารบก ทหารเรือ และทหารอากาศรวมด้วยหมด ตำรวจกับสารวัตรทหารไม่
 ไต่สวน รัฐบาลนั้นยุบสภาเหมือนกัน นี่ทำงานเข้าไปหลายชั่วโมง เคียวมีรายงานมาว่าทหารที่ในพื้น
 ถูกถอนไป ต้องออกไปยืนที่กลางถนนหน้าศาลาโหมว นี่หัวหน้าหน่วยยืนอยู่ด้วยที่เฝ้าอย่างกลัวตาย ทำแล้ว
 ต้องทำไปให้สำเร็จ สิ่งที่สุดจะทนได้แก่ข่าว ข่าวนั้นมนุษย์ในโลกโดยเฉพาะคนไทยต้องกิน จะไปกิน
 อีกรึกินหญ้าไม่ได้ เวลานี้คนไทยจะอดข้าวรอมรอ แต่ข่าวถูกลักลอบออกนอกประเทศ จับไม่ได้สักทีมา
 จับได้ย่ายมาแกเอาไปกระบุงหนึ่งจะเอาไปกิน ส่วนข่าวที่เหลือไปต่างประเทศตั้งหมื่นตั้งแสนกระสอบจับ
 ไม่ได้ สัญญาที่ทำกับต่างประเทศจะส่งข่าวไปให้เขา แล้วก็ซัดส่งเอามาก ๆ เป็นเสียเครดิตของชาติ
 สิ่งเหล่านี้เป็นภาระสุดทรมานใจ "ผมทนดูเขาโกงกันไม่ไหว คุณคิดเขารวยกันเป็นล้าน ๆ ผมเป็นนายพล
 ทุ่งกางเกงปะกั้น เกิดมาผมยังไม่เคยเห็นเงินหมื่น" เห็นรถยนต์ยี่ห้อซึ่งรัฐมนตรีนั่งที่รักก็เหมือนกับวิ่ง
 อยู่บนนอก

พันเอกกาจ กาจสงคราม ซึ่งอยู่ ณ ที่นั้นด้วย ไต่ชี้แจงแก่ผู้แทนหนังสือพิมพ์ว่า การเปลี่ยนแปลงการปกครองคราวนี้พวกทหารทำไปกันเอง รัฐธรรมนูญที่จะใช้ใหม่นี้จะให้อำนาจบริหารแก่พระมหากษัตริย์มากขึ้น ทางด้านสภาคงอยู่อย่างเดิมมีสองสภา สภาผู้แทนและวุฒิสภา แต่จะมีอภิรัฐมนตรี ๕ นายเป็นที่ปรึกษาพระมหากษัตริย์ ใ้แก่การลงนามในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่แล้วเมื่อเวลา ๒.๒๕ น. กำลังปรึกษากันอยู่ว่าจะใช้ชั่วคราวหรือถาวรเลย แต่ก็ไม่อยากให้อายุสั้น ๆ จึงอยากใช้ชั่วคราวก่อน

พอเวลา ๕.๓๐ น. จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ก็ได้เข้ามาในกระทรวงกลาโหมท่ามกลางเสียงไชโยโห่ร้องของทหาร โดยมี ร.อ. ประเสริฐ สุขบรรทัด เป็นผู้แบกขึ้นมา จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ได้ตอบข้อซักถามของผู้นั่งหน้าห้องว่า เขายังไม่รู้เรื่องอะไร เวลานั้นยังบอกอะไรไม่ได้ต้องปรึกษากันก่อน

คณะรัฐประหารได้ดำเนินการโดยการจัดตั้งกองบัญชาการทหารแห่งประเทศไทยขึ้นในวันเดียวกัน ประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ดังนี้

๑. จอมพลแปลก พิบูลสงคราม	เป็นผู้บัญชาการทหารแห่งประเทศไทย
๒. พล.ท. ฉัตร ชูณหะวัณ	เป็นรองผู้บัญชาการทหารแห่งประเทศไทย
๓. พ.อ. กาจ กาจสงคราม	เป็นผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารแห่งประเทศไทย
๔. พล.ท. หลวงหาญสงคราม	เป็นเสนาธิการทหารแห่งประเทศไทย
๕. พ.อ. หลวงสถิตยุทธการ	เป็นผู้ช่วยเสนาธิการทหารแห่งประเทศไทย
๖. พล.ท. จ. บวรสงคราม	เป็นพลธิการทหารแห่งประเทศไทย
๗. พ.อ. สวัสดิ์ สวัสดิ์รังษัย	เป็นรองพลธิการทหารแห่งประเทศไทย
๘. พ.อ. หลวงวิศิษฐ์ยุทธศาสตร์	เป็นเสนาธิการพลธิการทหารแห่งประเทศไทย
๙. พล.ท. จ. ชาญชิตรังษัย	เป็นบัญชาทหารแห่งประเทศไทย
๑๐. พ.อ. เจียม ภูโถทัย	เป็นรองบัญชาทหารแห่งประเทศไทย
๑๑. พล.ท. เนตร เขมะโยธิน	เป็นรองเสนาธิการทหารแห่งประเทศไทย
๑๒. พ.อ. ไสว ไสวแสนยากร	เป็นผู้บัญชาการสื่อสารกองบัญชาการทหารแห่งประเทศไทย
๑๓. พ.ท. สาย เชนวนิช	เป็นรองผู้บัญชาการสื่อสารกองบัญชาการทหารแห่งประเทศไทย

๑๘. พ.อ. น้อม เกตุนุกี	ประจำกองบัญชาการทหารแห่งประเทศไทย
๑๙. พ.อ. เภา ศรียานนท์	" " " "
๑๖. พ.อ. ศิลป์ รัตนพิบูลชัย	" " " "
๑๗. พ.อ. วุฒิ วีระบุตร	" " " "
๑๘. พ.อ. แฉยม แฉยม เวชชลักษณ์	" " " "
๑๙. พ.ท. จำนง ภูมิเวช	" " " "
๒๐. พ.ท. ชานู บุญญะสิทธิ์	" " " "
๒๑. ร.อ. เลื่อน ปรีชาแจ่ม	" " " "

และคณะรัฐประหารยังได้ตั้งหน่วยทหารรักษาพระนคร เป็นการชั่วคราวดังนี้

๑. พล.ท. ฉิม ชูณหะวัณ	เป็นผู้บัญชาการหน่วยทหารรักษาพระนคร
๒. พ.อ. กาจ กาจสงคราม	เป็นรองผู้บัญชาการหน่วยทหารรักษาพระนคร
๓. พ.อ. สติศ สติศุทธิการ	เป็นผู้ช่วยผู้บัญชาการหน่วยทหารรักษาพระนคร
๔. พ.อ. หลวงวิศิษฐ์ยุทธศาสตร์	เป็นเสนาธิการผู้บัญชาการหน่วยทหารรักษาพระนคร
๕. พ.อ. สมบูรณ์ สุนทรเกศ	เป็นรองเสนาธิการผู้บัญชาการหน่วยทหารรักษาพระนคร
๖. พ.อ. สวัสดิ์ สวัสดิ์รัตนชัย	เป็นพลธิการผู้บัญชาการหน่วยทหารรักษาพระนคร
๗. พ.อ. หลวงสติศุทธิการ	เป็นแม่กองข่าว
๘. พ.อ. หลวงจิตรโยธี	ประจำหน่วยทหารรักษาพระนคร
๙. พ.อ. ชิต พงศ์ทรง	" " "
๑๐. พ.อ. โพบม จุฑานนท์	" " "
๑๑. พ.อ. จำลอง สิงหะ	" " "
๑๒. พ.ท. วิโรจน์ อินวะสา	" " "
๑๓. พ.ท. ประสพ ฐิติวร	" " "
๑๔. พ.ท. สุขใจ พุฒทรัพย์	" " "
๑๕. พ.ท. วิชัย พงศ์อนันต์	" " "

- ๑๖. พ.ท. อมร เสวตรนันท์
- ๑๗. พ.ท. จักรชัย สุรางคเสน
- ๑๘. พ.ท. ประเสริฐ ฤทธิสิงห์
- ๑๙. พ.ท. ศรี ถนัคฆาง
- ๒๐. พ.ท. ประสงค์ สุวรรณเกษ
- ๒๑. พ.ท. สกล ชมไพศาล
- ๒๒. ร.ท. อาจ ชเอมรส
- ๒๓. ร.ท. สติชัย พจนานนท์

ประจำหน่วยทหารรักษาพระนคร

"	"	"
"	"	"
"	"	"
"	"	"
"	"	"
"	"	"
"	"	"
"	"	"

นอกจากนี้ยังได้มีการ เปลี่ยนแปลงตำแหน่งข้าราชการประจำที่สำคัญ ๆ โดยคำสั่งของผู้บัญชาการทหารแห่งประเทศไทย

- ๑. ให้ พล.ร.ท. สังวรณ์ สุวรรณชีพ
- ๒. ให้ พล.ท.ท. หลวงชาติตระการโกศล
- ๓. ให้ หลวงสุขุมภัยประดิษฐ์
- ๔. ให้ พันโทหลวงรณสีหิพิชัย
- ๕. ให้ พ.อ. หลวงจรัสโรมรัญ
- ๖. ให้ หลวงบรรณกรโกวิท
- ๗. ให้ นายกาญจน กาญจนฉายา
- ๘. ให้ พล.ต. วีรวัฒน์ วีรวัฒน์โยธิน
- ๙. ให้ พ.อ. สฤษดิ์ ธนระวีชต์

อธิบดีกรมตำรวจและรักษาการสารวัตรใหญ่ทหาร
 ออกจากประจำการ
 เป็นผู้รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ
 พ้นจากตำแหน่งผู้รักษาในตำแหน่งอธิบดีกรมโฆษณาการ
 เป็นอธิบดีกรมโฆษณาการ
 รองสารวัตรใหญ่ทหาร เป็นผู้รักษาการสารวัตร
 ใหญ่ทหาร
 ออกจากอธิบดีกรมตุลาการ
 สารวัตรใหญ่กรมตุลาการ เป็นอธิบดีกรมตุลาการ
 พ้นจากผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๑ ไปประจำกรม
 เสนาธิการทหารบก
 ผู้บังคับกองพันกรมทหารราบที่ ๑ เป็นรักษาการ
 ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๑

จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ผู้บัญชาการทหารแห่งประเทศไทยได้ออกประกาศให้นายปรีดี พนมยงค์ พลเรือตรีถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ พลเรือตรีสังวรณ์ สุวรรณชีพ และพลตรีวีรวัฒน์ วีรวัฒน์-โยธิน มารายงานตัวที่กองบัญชาการทหารแห่งประเทศไทย ณ ศาลาว่าการกระทรวงกลาโหม ภายใน ๒๔ ชั่วโมง ปรากฏว่า มีพลตรีวีรวัฒน์ วีรวัฒน์โยธิน คนเดียวที่มารายงานตัว

คณะรัฐประหารได้สั่งการไปยังต่างจังหวัดดังนี้

ที่ ๒๑/๒๔๕๐

กระทรวงกลาโหม

๕ พ.ย. ๕๐

ถึง ข้าหลวงภาคและข้าหลวงประจำจังหวัดทุกจังหวัด

เนื่องจากภาวะการณ์คับขันได้ปรากฏ เป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนทั่วไปตามที่ทราบกันดีแล้ว คณะไทยผู้รักชาติคณะหนึ่งไม่สามารถจะทนดูสภาพการณ์ของบ้านเมืองที่กำลังจะเดินไปยังห้วงแห่งการสูญเสียเอกราชได้ จึงพร้อมใจกันกระทำรัฐประหาร บิดสถานที่ราชการและคนสำคัญไว้เป็นประกัน และนำความขึ้นกราบบังคมทูลต่อคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าเห็นชอบด้วย จึงได้ลงพระนามในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ในคืนวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๔๕๐ เป็นการเรียบร้อย ฉะนั้น จึงขอให้ท่านสั่งกำชับคณะกรรมการจังหวัดและคณะกรรมการอำเภอของท่านให้รักษาความสงบเรียบร้อย จึงทั่วกัน และขอให้ราษฎรอย่าตระหนกตกใจเพราะการกระทำครั้งนี้เป็นการกระทำเพื่อชาติ เพื่อประชาชนชาวไทยทั้ง ๑๘ ล้านคน

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

ในตอนเช้าตรู่ของวันที่ ๕ พฤศจิกายน นั้นเอง คณะรัฐประหารได้ออกแถลงการณ์พิมพ์เป็น กระดาษโรเนียวออกแจกจ่ายประชาชน แถลงการณ์ฉบับที่ ๑ มีข้อความว่า

แถลงการณ์ฉบับที่ ๑

พี่น้องที่รักทั้งหลาย

ด้วยคณะทหาร ข้าราชการพลเรือน ตำรวจ และประชาชนของชาติไทย มีความเห็นร่วมกันเป็นเอกฉันท์ว่า ภาวะการณ์ของชาติไทยเท่าที่ปรากฏในปัจจุบันนี้ คณะรัฐบาลปัจจุบันไม่สามารถแก้ไขให้ลุกลงไปได้อีกด้วยดีได้ จึงเป็นเหตุให้พี่น้องทั้งหลายได้รับความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัสดังที่เผชิญอยู่ในเวลานี้ คณะรัฐบาลปัจจุบันก็รู้ดีว่าตนไม่สามารถจะกระทำการแก้ไขได้ เช่น ไม่สามารถแก้ไขในเรื่องภาวะการครองชีพของประชาชนโดยเฉพาะ เรื่องข้าว มีหน้าซำยังปล่อยให้เกิบทุจจริตเรื่องนี้และเรื่องอื่น ๆ อย่างขนานใหญ่ ทั้ง ๆ ที่รัฐบาลมีอำนาจสามารถป้องกันและปราบปรามได้ นับว่าเป็นการกระทำให้ราษฎรได้รับความทรมานในทางจิตจิตใจและร่างกายอย่างยิ่งยวด ยิ่งกว่านั้นพวกนักการเมืองบางคนก็ถือเอาการเมืองเป็นเครื่องบังหน้า ยังฉวยโอกาสในยามที่บ้านเมืองคับแค้นเช่นนั้นทำการฉ้อราษฎร์บังหลวง กอบโกยเอาผลประโยชน์เข้าสู่ตนเองโดยมิได้ละอายใจแต่อย่างใด ในขณะที่ราษฎรทั้งประเทศจะอดตาย แต่พวกคณะรัฐบาลและพวกฉวยโอกาสบาง เหล่ากลับมีความเป็นอยู่อย่างสุขสำราญและฟุ่มเฟือย โดยไม่คำนึงถึง เสี่ยงรำรอลงของประชาชนแต่ประการใด ความเหลวแหลกในการปฏิบัติของวงการรัฐบาล เป็นผลให้เกิดความทุกข์ร้อนขึ้นทุกหย่อมหญ้า

โดยเหตุที่ใดครั้นถึงความเหลวแหลกของวงการรัฐบาลและความทุกข์ยากของประชาชนเช่นนี้ จึงจำใจต้องกระทำการยึดอำนาจบังคับให้รัฐบาลลาออกและจัดคณะรัฐบาลขึ้นใหม่ต่อไปตามรัฐธรรมนูญ เพื่อช่วยกันกวดกลางความทุจจริต และความเหลวแหลกนานาประการในวงการรัฐบาลเสีย และกำจัดความเดือดร้อนทุกข์เข็ญของประชาชนโดยรีบด่วน

ฉะนั้นเพื่อความสงบเรียบร้อย ขอให้บรรดาประชาชนทั้งคนไทยและชาวต่างประเทศตั้งอยู่ในความสงบอย่าได้กระทำการใด ๆ เป็นการขัดขวางเป็นอันขาด บรรดาข้าราชการทั้งหลายพึงรักษาหน้าที่ของตนตามปกติและรอรับคำสั่งต่อไป ในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๔๘๒ ให้ข้าราชการทุกคนปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ

คณะทหาร

๕ พฤศจิกายน ๒๔๘๐

จากแถลงการณ์ฉบับที่ ๑ คณะทหารไคยก สาเหตุความเดือดร้อนของประชาชนเกี่ยวกับการ
ครองชีพมาเป็นข้ออ้างในการทำรัฐประหาร ซึ่งเป็นเรื่องของเศรษฐกิจโดยตรง และรัฐบาลไม่สามารถ
จัดการแก้ไขได้ คณะรัฐประหารไคออกแถลงการณ์ฉบับต่อ ๆ มา (รายละเอียดดูภาคผนวก) แถลงการณ์
ฉบับที่สำคัญมีดังนี้

ในแถลงการณ์ฉบับที่ ๓ คณะรัฐประหารกล่าวประณามพลเอกอูคู อุกุเคซุจิสึที่ไคทำการ
ชักชวนไคโดยการสั่งถอนทหารบางส่วน แต่ในเวลาต่อมาคณะรัฐประหารไคออกประกาศแจ้งให้ทราบวา
ไคทำความเข้าใจกับพลเอกอูคู อุกุเคซุจิสึเป็นที่เรียบร้อย (แถลงการณ์ฉบับที่ ๕) สำหรับทำที่ต่อ
รัฐบาลชุกกอนคณะรัฐประหารห้ามไม่ให้หนังสือพิมพ์พากษ์วิจารณ์โจมตีซ้ำเติมรัฐบาลชุกกอน เพราะคณะ
รัฐประหาร เพียงแต่ต้องการแก้ไขสถานการณ์ของบ้านเมืองให้ดีขึ้นมิได้มุ่งหวังที่จะบรรเทาทุกข์หรือทำความ
เสื่อมเสียให้แก่รัฐบาลชุกกอน ซึ่งเคยทำคุณงามความดีมาก่อน (แถลงการณ์ฉบับที่ ๘) คณะรัฐประหาร
ยังไคชี้แจงทำความเข้าใจกับชาวจีนที่อยู่ในประเทศไทยขอให้อยู่ในความสงบตามปกติ ทั้งนี้เพราะเมื่อ
ครั้งจอมพลแปลก พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีไคเคยดำเนินนโยบายชาตินิยมทำความเดือดร้อนให้แก่
บรรดาชาวจีน ดังนั้นเมื่อจอมพลแปลก พิบูลสงครามกลับมาบิบทบาททางการเมืองอีกครั้งหนึ่ง จึงเกิด
ความหวาดหวั่นในหมูชาวจีน คณะทหารจึงรับรองว่าการทำรัฐประหารไม่กระทบกระเทือนต่อชาวจีน
(แถลงการณ์ฉบับที่ ๘) นอกจากนั้นเกี่ยวกับราคาสินค้าคณะรัฐประหารไคขอรับรองให้บรรดาพ่อค้าคราดราคา
สินค้าให้ต่ำลงเท่าที่จะทำได้ (แถลงการณ์ฉบับที่ ๑๐) ส่วนในเรื่องที่เกี่ยวกับเสรีไทย คณะรัฐประหาร
ไคแถลงว่าไม่มั่นนโยบายเป็นปฏิปักษ์ต่อเสรีไทย แม้จะมีการจับกุมเสรีไทยบางคนก็เป็นเรื่องเฉพาะบุคคล
สำหรับอาวุธของเสรีไทยที่โคกระจัดกระจายนั้น คณะรัฐประหารประกาศเก็บอาวุธเหล่านั้นไว้ เป็นสมบัติ
ของชาติสืบไป (แถลงการณ์ฉบับที่ ๑๑) กรณีสวรรคตคณะรัฐประหารไคประกาศให้ผู้มีหลักฐานเพิ่มเติม
นำความมาแจ้งให้ไค ณ กองบัญชาการทหารแห่งประเทศไทย (แถลงการณ์ฉบับที่ ๑๓)

สรุปไคว่า การกระทำรัฐประหารของคณะทหารสำเร็จลงอย่างรวดเร็วใช้เวลาชั่วครั้งสั้น
โดยปราศจากการต่อต้านจากรัฐบาลชุกเกาเพราะบุคคลสำคัญในคณะรัฐบาลพากันหลบหนีไปหมด คณะ
รัฐประหารเพียงแต่ยึดกรุงเพา ซึ่งเป็นเมืองหลวงก็สามารถยึดอำนาจปกครองประเทศไคทั้งหมด